

ЯЦЕНКО

Катерина Анатоліївна
k.yatsenko5@gmail.comвикладач, ХНЕУ ім. С.
Кузнеця

УДК 005.934:005.7

ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУРEVALUATION OF THE ORGANIZATIONAL SUSTAINABILITY OF BUSINESS
STRUCTURES OPERATIONS

У статті визначено склад комплексу показників оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур. Виявлено основні проблеми у забезпеченні організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур на основі показників її оцінки.

В статье определено состав комплекса показателей оценки организационной устойчивости функционирования предпринимательских структур. Выявлены основные проблемы в обеспечении организационной устойчивости функционирования предпринимательских структур на основе показателей ее оценки.

The article is devoted to defining the composition of the set of indicators to evaluating the organizational sustainability of business structures operations. The basic problems in ensuring organizational sustainability of business structures operations based on its evaluation are detected.

Ключові слова: організаційна стійкість, комплекс показників, проблеми забезпечення організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур

Ключевые слова: организационная устойчивость, комплекс показателей, проблемы обеспечения организационной устойчивости функционирования

Keywords: organizational sustainability, the set of indicators, the problems of ensuring of the organizational sustainability of business structures operations

ВСТУП

Однією з ключових складових ефективного управління, що забезпечує виживання підприємницьких структур у періоди криз, є їх організаційна стійкість функціонування. У науковій літературі питання щодо комплексу показників для її оцінки є мало дослідженим. Питанню визначення показників оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур присвячені праці таких українських та зарубіжних науковців, як С. Анохін, В. Велева, І. Гончарова, Р. Еклс, О. Зайцев, Р. Шармін та інші. Проте вчені здебільшого характеризують її через показники продуктивності праці та коефіцієнт плинності кадрів, що комплексно не відображає сутність організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні складу комплексу показників організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур та проблем щодо її забезпечення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методичною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, а також дані фінансової та статистичної звітності підприємств, а також їх оперативної інформації.

При проведенні дослідження використано методи індукції та дедукції, контент-аналізу, коефіцієнтний метод, метод таксономічного аналізу та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Організаційна стійкість функціонування є «межею», яка забезпечує взаємозв'язки зовнішнього і внутрішнього середовища підприємницьких структур, стійкість комунікацій між їх внутрішніми стейкхолдерами. З метою досягнення на підприємствах стійких взаємодій між стейкхолдерами для ефективного управління ними межа грає найважливішу роль [1].

У науковій літературі недостатньо розроблено питання визначення показників організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур, які б надавали комплексну оцінку її стану та тенденцій зміни. Тому автором статті запропоновано методичний підхід до оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур через послідовну реалізацію його етапів, методів та результатів, що відображено на рис. 1.

Гнучким методом аналізу текстових даних є контент-аналіз [1]. Контент-аналіз можна застосовувати як для кількісних, так і для якісних даних, при чому із використанням як індукції, так і дедукції [3]. Тому на його основі було визначено комплекс показників оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур.

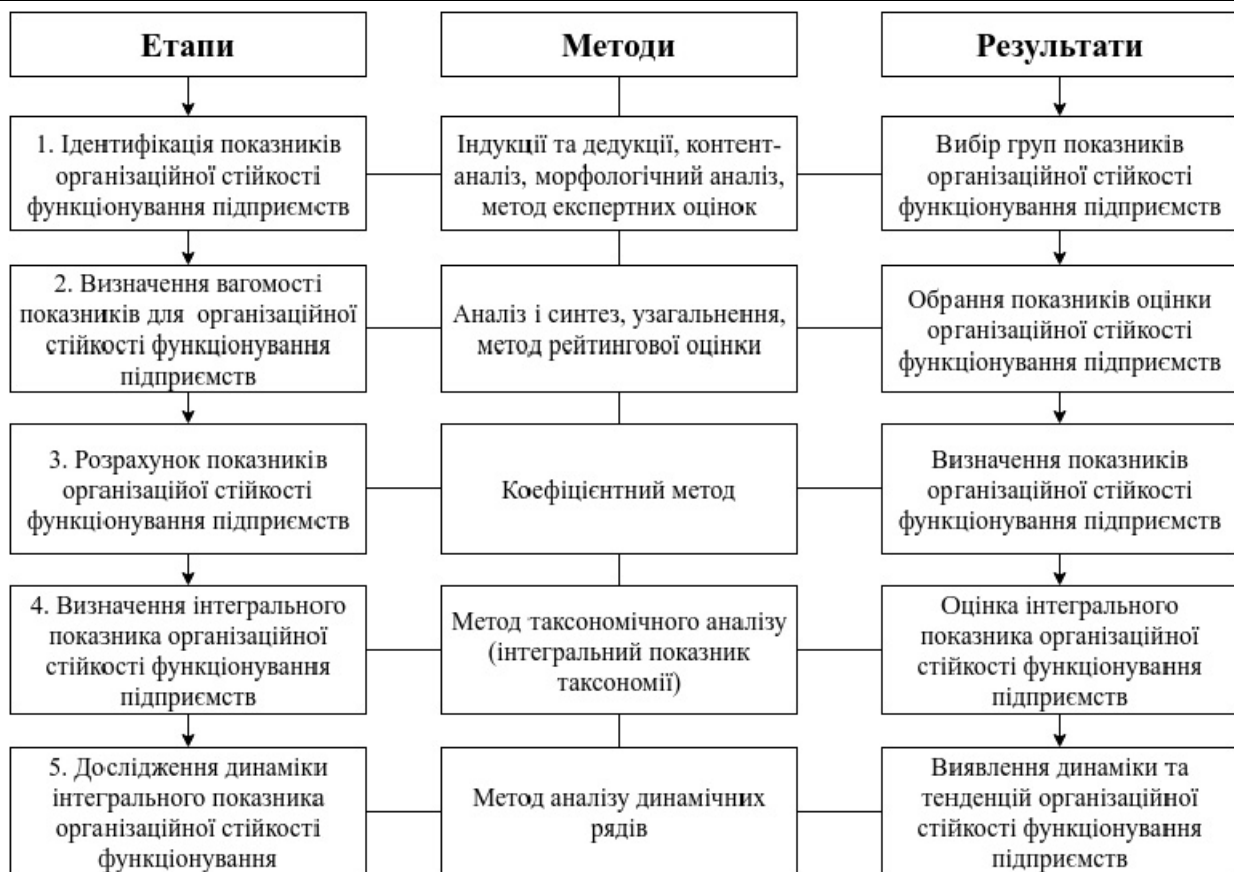

Рис. 1. Методичний підхід до оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур

Відмінністю запропонованого методичного підходу до оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур є включення до комплексу її показників коефіцієнта децентралізації прийняття управлінських рішень, що характеризує стан відносин між внутрішніми стейкхолдерами підприємства – власниками, керівниками, персоналом, рівень регламентації ієрархічних взаємозв'язків між рівнями управління на підприємстві та відхилення точки рівноваги від максимально можливого виграшу певної групи внутрішніх стейкхолдерів для визначення рівня задоволення інтересів різних груп внутрішніх стейкхолдерів підприємства, що є необхідним для забезпечення організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур.

Комплекс показників оцінки організаційної стійкості функціонування апробовано на 8 машинобудівних підприємствах України на основі даних фінансової та статистичної звітності підприємств, а також використанням оперативної інформації за 2009-2015 рр. Інтегральний показник організаційної стійкості функціонування досліджених підприємств знайдено за допомогою таксономічного показника рівня розвитку [4; 5].

Дані розрахунку показали, що інтегральний показник організаційної стійкості функціонування 8 машинобудівних підприємств має найвище середнє значення від еталонного рівня лише 37% за період 2009-2015 рр.

Для визначення тісноти взаємозв'язку між організаційною та іншими складовими стійкості

функціонування машинобудівних підприємств проведено кореляційний аналіз на основі визначення коефіцієнта кореляції. Результат розрахунку коефіцієнта кореляції між інтегральними показниками фінансової та організаційної стійкості функціонування машинобудівних підприємств склав 0,45, між інтегральними показниками фінансової та виробничої – 0,25, між інтегральними показниками виробничої та організаційної – 0,66. Таким чином, зміна значення інтегрального показника організаційної стійкості функціонування призводить до зміни інтегрального показника фінансової та виробничої стійкості функціонування підприємницьких структур, при цьому при зростанні одного відповідно можемо спостерігати зростання інших (прямий зв'язок).

Розраховані показники організаційної стійкості функціонування та визначені її інтегральні показники для 8 машинобудівних підприємств свідчать про її порушення. За допомогою отриманих даних і проведеного аналізу виявлено основні проблеми у забезпеченні організаційної стійкості функціонування машинобудівних підприємств, серед яких: низька продуктивність праці; високий рівень плинності кадрів через незадовільні умови праці, відсутність матеріальної, соціальної та психологічної мотивації працівників; консервативність менеджменту; відокремленість учасників виробничого процесу від процесу прийняття рішень та результатів робіт; руйнування традиційних міжгалузевих і міжрегіональних логістичних ланцюгів.

Тому перспективою подальших досліджень є розробка методичних положень щодо подолання визначених проблем забезпечення організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур.

ВИСНОВКИ

Таким чином, розроблений методичний підхід до оцінки організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур забезпечує її комплексну оцінку, відмінністю якого є включення коефіцієнта децентралізації прийняття управлінських рішень та відхилення точки рівноваги від максимально можливого виграшу певної групи внутрішніх стейкхолдерів. На основі його апробації визначено основні проблеми забезпечення організаційної стійкості функціонування підприємницьких структур.

Список використаних джерел

1. Плетнёв Д.А. Критерий и показатели оценки устойчивости корпорации в русле системного подхода / Д.А. Плетнёв // Стратегии бизнеса. – 2013. – № 2 (2). – С. 21–26.
2. Cavanagh, S. Content analysis: concepts, methods and applications / S. Cavanagh // Nurse Researcher. – 1997. – 4(3). – P. 5–16.
3. Elo S. The qualitative content analysis process / S. Elo, H. Kyngas // – Journal of Advanced Nursing. – 2008. – 62 (1). – P. 107–115.
4. Репіна І.М. Таксономічний аналіз ефективності формування та використання активів підприємства / І.М. Репіна // Формування ринкової економіки. – 2011. – №6. – С. 440–457.
5. Саблина Н.В. Использование метода таксономии для анализа внутренних ресурсов предприятия / Н.В. Саблина, В.А. Теличко // Бизнес-Информ. – 2009. – № 3. – С. 78–82.